

GGZ Congres 2026

Van machteloosheid naar kansen, vertrouwen in onzekere tijden

Volksgezondheid
Veiligheid van de Voedselketen
Leefmilieu

8 & 9 september 2026

Team Referentiepersonen Ervaringsdeskundigheid

FOD Volksgezondheid

Cel Federale coördinatie hervormingen in de geestelijke gezondheidszorg

Dienst Geïntegreerde Zorg en Geestelijke Gezondheidszorg

Inhoud

- Voorstelling project Referentiepersonen Ervaringsdeskundigheid (FOD Volksgezondheid)
- Stellingenspel
- Groepsopdracht
- Vragen/bedenkingen/aanvullingen

Voorstelling Vlaamse referentiepersonen

- Crisiszorgpad - Kristel Van De Velde
- Kristel.Vandavelde@health.fgov.be - 0471/51 24 54

- Langdurige zorg en rehabilitatie - Els Nijs
- Els.Nijs@health.fgov.be - 0472/33 36 46

- Zorg voor personen met een interneringsstatuut - Katlijn Vander Meeren
- Katlijn.Vandermeeren@health.fgov.be - 0497/57 52 27

- Eerstelijnspsychologische zorg (ELP) – Geert Verheyen
- Geert.Verheyen@health.fgov.be - 0477/17 73 57

- Verslavingszorg – Mitch Loof
- Mitch.Loof@health.fgov.be - 0471/43 57 74

Wat is het doel van dit project?

- **De inzet van ervaringsdeskundigheid stimuleren op de werkvloer. Signalen opvangen en informatie doorgeven naar beleidsniveau.**
- De duurzame inzet van ervaringsdeskundigheid vermeerderen en verankeren
- Samenwerking met verschillende partners om te zorgen voor **meer herstelgerichte zorg:**
 - voor patiënten
 - familie en naasten
 - ruime context bv. vertrouwenspersonen
 - ...

Het werk van de referentiepersonen

In kaart brengen

Inspireren

Verbinden

Informereren

In kaart brengen

- **Bezoeken van de netwerken GGZ** in Vlaanderen om goeie praktijken en knelpunten in kaart te brengen
- **Analyse van de bezoeken** aan de netwerken GGZ voor volwassenen (informatie delen)
- **Per thema** (zie thema's referentiepersonen) **langs gaan bij netwerken**
 - Langdurige zorg en rehabilitatie: teamcoördinatoren en ervaringsdeskundigen MT 2B
 - ELP: lokale coördinatoren, ELP-verantwoordelijken en ervaringsdeskundigen
 - Crisiszorgpad: projectcoördinatoren
 - Internering: projectcoördinatoren en ervaringsdeskundigen
 - Verslavingszorg: netwerkcoördinatoren en projectmedewerkers (Illegale Middelen).

Inspireren

- De **meerwaarde van ervaringsdeskundigheid benadrukken**
- Workshops organiseren en geven
- Partners bezoeken en onszelf voorstellen
- **Goede praktijken verzamelen, rapporteren en delen** (en proberen versterken)
 - Lerend netwerk
 - Studiedag rond participatie
- Op **bezoek** gaan **bij organisaties** in binnen- en buitenland om onszelf te inspireren in wat er mogelijk is

Verbinden

- **Mensen in contact brengen** uit verschillende organisaties en specialisaties
- Weten van elkaar waar we mee bezig zijn
- Samen nadenken over hoe we de inzet van ervaringsdeskundigen kunnen versterken
- **Samenwerking met onderzoeksprojecten** om beleidsaanbevelingen te kunnen doen
- Op niveau FOD: regelmatig overleg en samenwerking met referentiepersonen aan Franstalige zijde
- **Aansluiten bij ad hoc aangelegenheden** en vragen

Informeren

- We willen een aanspreekpunt zijn:
 - voor ervaringsdeskundigen (doorgeefluik, geen coaching)
 - voor organisaties die al met ervaringsdeskundigen werken
 - voor organisaties die met ervaringsdeskundigen willen beginnen werken
 - om kennis te delen (vb. sociale kaart)

Ondersteuning van het project

Het project wordt opgevolgd door vertegenwoordigers van de coördinatie van de FOD. Coaching door de FOD wordt verzorgd door **Stéphanie Natalis en Vanessa De Roo**:

- **Uitwisselingen** worden opgezet tussen de referentiepersonen over methoden, technieken en (innovatieve) praktijken met betrekking tot het inzetten van ervaringskennis. Dit laat toe om de ervaringen te versterken.
- **Supervisie en intervisie** met de referentiepersonen
- Individuele **coaching**

Stellingspel (1)

Machteloosheid

- "Een hulpverlener hoeft niet altijd een antwoord te hebben om goede zorg te bieden."
- "Een ervaringsdeskundige kan hoop bieden zonder te beloven dat het goed komt."
- "Een ervaringsdeskundige die zelf machteloosheid heeft ervaren, kan een vertrouwensbrug vormen tussen cliënt en hulpverlener."

Stellingspel (2)

Kansen

- "Ervaringsdeskundigheid kan zichtbaar maken waarom / wanneer goedbedoelde zorg in de praktijk soms niet werkt."
- "Ervaringsdeskundigheid zou een vanzelfsprekend onderdeel moeten zijn van elke fase van de geestelijke gezondheidszorg: van preventie tot herstel."
- "Ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid horen thuis in de opleiding van iedere toekomstige GGZ-professional."

Stellingspel (3)

Vertrouwen in onzekere tijden

- "Een cliënt/patiënt kan vertrouwen winnen door in contact te komen met ervaringsdeskundigheid."
- "Een ervaringsdeskundige moet de ruimte krijgen om de organisatie waarin die werkt fundamenteel in vraag te stellen."
- "Als ervaringsdeskundigen geen invloed krijgen op beslissingen, is hun inzet vooral symbolisch."

Groepsopdracht

1. Verdeel in groepjes volgens toegewezen nummer.
2. Neem de 3 vragen kritisch onder de loep (brainstorm).
3. Duid een secretaris aan en noteer de antwoorden of opmerkingen.
4. Laat één vertegenwoordiger jullie groepsantwoorden (synthese) toelichten.
5. Laat je inspireren!

Groep	Van machteloosheid	Naar kansen	Vertrouwen in onzekere tijden
Groep 1	Wat kan een ervaringsdeskundige betekenen wanneer iemand het gevoel heeft vast te zitten en niet meer weet welke stap nog mogelijk is?	Welke dingen kan een ervaringsdeskundige zien, horen of opmerken die een hulpverlener mogelijk minder snel opmerkt? Geef concrete voorbeelden van hoe een alternatieve blik kansen kan bieden.	Hoe kan de inzet van een ervaringsdeskundige bijdragen tot het opbouwen van vertrouwen met cliënten? Geef concrete voorbeelden.
Groep 2	Wat kan een ervaringsdeskundige betekenen wanneer er machteloosheid optreedt binnen een zorgtraject, bij cliënt en / of hulpverlener?	Waar zouden ervaringsdeskundigen vandaag een meerwaarde kunnen hebben, maar worden ze nog weinig of niet ingezet?	Hoeveel ruimte moet een ervaringsdeskundige krijgen om af te kunnen wijken van de visie van een team of organisatie? Geef concrete voorbeelden
Groep 3	Wat kan ervaringsdeskundigheid betekenen voor iemand die het vertrouwen in zichzelf, anderen en/of de hulpverlening is kwijtgeraakt?	In welke contexten zou je morgen een ervaringsdeskundige betrekken als je de GGZ zou kunnen reorganiseren? Wat zou(den) die persoon / personen daar concreet kunnen toevoegen?	Waarom kun je concreet merken dat een ervaringsdeskundige binnen een team of organisatie écht als volwaardige collega wordt beschouwd? En hoe verschilt dat in organisaties waar ervaringsdeskundigen vooral symbolisch worden ingezet?
Groep 4	Kan het erkennen en verdragen van machteloosheid soms ook iets betekenen, ook al blijft een oplossing dan uit? Wat kan een ervaringsdeskundige daarin betekenen?	We benutten vandaag nog maar een deel van de mogelijkheden van ervaringsdeskundigheid. Welke kansen laten we vandaag liggen? Waar / op welke manieren zouden we ervaringsdeskundigen nog kunnen inzetten?	Situatie: een ervaringsdeskundige brengt iets ter sprake wat het team of de organisatie liever niet hoort. Hoe zou een team dat volgens jullie moeten aanpakken als het de ervaringsdeskundige écht serieus neemt?
Groep 5	Kan iemand uitbehandeld zijn? Moet je soms als hulpverlener en / of ervaringsdeskundige aanvaarden dat je iemand niet kan helpen? Zo ja, hoe ga je daarmee om?	Op welke manieren kunnen ervaringsdeskundigen bijdragen aan preventie en vroegtijdige ondersteuning, vóór mensen gespecialiseerde zorg nodig hebben?	Welke ruimte moet een ervaringsdeskundige (kunnen) krijgen om een eigen manier van werken en communiceren te ontwikkelen binnen een professioneel team? En waar liggen de grenzen van die ruimte?
Groep 6	Kan hulpverlening er soms onbedoeld voor zorgen dat iemand zich juist méér machteloos gaat voelen? Welke rol kan ervaringsdeskundigheid daarin spelen?	Hoe kunnen we mensen die nog niet overtuigd zijn van de meerwaarde van ervaringsdeskundigheid toch proberen meenemen in wat ervaringsdeskundigheid kan betekenen?	Hoe kan ervaringsdeskundigheid een cliënt in herstel hoop bieden wanneer andere hulpverleners daar niet (meer) in slagen?

Plenaire terugkoppeling

- Wat kwam er naar boven in jullie groep?
- Welke hoopvolle signalen zien jullie vandaag al in de ontwikkeling van ervaringsdeskundigheid?
- Waar willen jullie morgen in de eigen organisatie mee aan de slag?

Vragen/bedenkingen/aanvullingen

